

Vannforvaltningsarbeidet flyttes fra demokratiske arenaer lokalt og regionalt til statlige kontorer

Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet foreslår betydelig endringer i organiseringen av arbeidet med vannforskriften. De mener staten selv er best egnet til å forvalte vannet vårt.

Vi mener:

- Vann er en viktig felles ressurs for en bærekraftig samfunnsutvikling. God og helhetlig forvaltning, som ivaretar de samlede samfunnsinteressene knyttet til vann, krever lokal og regional kunnskap og engasjement i det offentlige, næringslivet og hos de frivillige.
- Dagens organisering har vært nybrottsarbeid og den sikrer politisk forankring, engasjerte lokalsamfunn og aktiv deltakelse fra alle berørte parter. Det er den beste og mest bærekraftige måten å oppnå, og langsiktig sikre god økologisk tilstand i våre vann og vassdrag.
- Norge har fått internasjonal anerkjennelse for organiseringen av arbeidet med vanddirektivet. Gode medvirkningsprosesser, bygging av tillit, og tverrfaglig samarbeid på tvers av geografiske grenser tar tid, men lover gode resultater. Departementene konkluderer for tidlig (planen har virket i et år) og ikke på bakgrunn av resultater når de nå vil frata fylkeskommunene vannregionmyndighet. Det er et prosessmessig, miljømessig og demokratisk tilbakeslag.
- Vannforvaltningsplanene må fortsette å vedtas som regionale planer etter plan- og bygningsloven. Dette er et felles redskap for å få god balanse mellom økonomiske, sosiale og miljømessige hensyn. Det er grunnlaget for samordning mellom statlige, regionale og kommunale etater. Det sikrer gode og helhetlige avveininger og prioriteringer om samfunnets samlede behov. Planprosessene er demokratiske, de sikrer medvirkning fra allmennheten og næringslivet, og god måloppnåelse.
- Regjering og Storting er enig i at fylkeskommunene har den beste kompetansen til å jobbe med sektorovergrepene oppgaver og skape felles oppslutning om mål, strategier og tiltak hos det offentlige og i sivilsamfunnet.
- Regjeringens ekspertutvalg må gjøre sine vurderinger før departementene kan beslutte ny organisering. Stortinget forutsetter at regionreformen skal gi regionene et større ansvar for samfunnsutviklingen og at fylkesmannens ansvar knyttes til tilsyn, kontroll og beredskap.

Nasjonal vannpolitikk er avhengig av lokal og regional samfunnsutvikling

Departementet vil ha mer fragmentert sektorstyring i direktorater og departement fremfor å bidra til tverrfaglig og helhetlig vannforvaltning. Avveininger og prioriteringer om forvaltningen av vannressursene skal flyttet fra demokratiske arenaer lokalt og regionalt til statlige etater.

Regjeringen understreker i *Meld. St. 22 (2015-2016) Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver* at gjennomføring av nasjonal politikk krever avveininger på lokalt og regionalt nivå. Regjeringen mener at regional planlegging skal ta tak i sektoroverskridende utfordringer og oppgaver. Disse skal underlegges politisk avveining og prioritering. Regional planlegging tilpasses nasjonal politikk og til lokale og regionale forhold. Regionale planprosesser skjer i partnerskap med kommuner, stat, næringslivet og frivillige organisasjoner.

Vannressursene er vår felles ressurs og kan ikke defineres som et sektoransvar. God forvaltning av vannressursene er nødvendig i en bærekraftig utvikling, et klima i endring, for næringsutvikling og for folkehelsen. Håndtering av en slik sentral utfordring krever innsats på tvers av sektorer og myndighetsnivåer. Målet må være godt vann til det beste for samfunnet.

Riksrevisjonen mener organiseringen gir godt vannmiljø

Riksrevisjonen mener organiseringen har gitt *kommunale og regionale plan- og sektormyndigheter anledning til å samarbeide og ta viktige avgjørelser om vannmiljøet og hvordan vannressursene skal brukes.*

Planarbeidet har hatt stor verdi fordi alle sektorområder som påvirker vannmiljø møtes på samme arena. At avveiningene- og prioriteringene gjøres regionalt er en styrke. NIBR sier *Hovedinntrykket aktørene har er at den regionale arenaen er i stand til å gjøre avveiningene på en god måte og med en regional følsomhet som ikke det nasjonale nivået har.*

Dialog og samarbeid om godt vann

Vi mener Klima- og miljødepartementet bryter god forvaltningskikk og demokratiske grunnleggende prinsipper når de nå foreslår disse endringene uten dialog og prosess. Vi har ved flere henvendelser til departementet uttrykt bekymring for fravær av dialog og fikk lovnad fra politisk ledelse i departementet om at når evalueringsprosessene kom i gang skulle vi delta. Utsendelsen av denne høringen kunne ventet til etter vårt avtalte møte 19. oktober.

Denne endringen står i sterk kontrast til departementets forventningsbrev som ble sendt til oss 1. juni i år. Her uttrykte departementet en tydelig forventning til fylkeskommunene om oppfølging, samarbeid og rullering av de regionale vannforvaltningsplanene. Departementet påpekte sågar at:

«Som ansvarlig for regional planlegging etter plan- og bygningsloven, og den viktigste utviklingsaktøren regionalt, har fylkeskommunen en sentral rolle i å veie ulike interesser mot hverandre innenfor rammen av den nasjonale arealpolitikken, hvor sikring av friluftsområder, helhetlig vannforvaltning og ivaretagelse av vassdrags- og kystnatur er viktige elementer.»

Vi er opptatt av et godt vannmiljø

Fylkeskommunene har bidratt til entusiasme og konsensus lokalt og regionalt om målene for godt vannmiljø. Vi bidrar derfor til at nasjonens forpliktelser i EØS-avtalen oppfylles. Endringene som nå foreslås bryter med regjeringens mål om å styrke det lokale selvstyret. Det svekker lokal areal- og ressursforvaltning fordi nasjonale statlige myndigheter ikke har lokal eller regional kompetanse til å avveie samfunnets samlede behov. Kommunenes rolle som areal- og ressursforvalter og regionenes samfunnsutviklerrolle svekkes.

Medvirkning fra sivilsamfunnet blir vanskelig. Vi sitter igjen med løselige og uforpliktende planer – svekket for felles enighet om mål og tiltak. Vi «mister fart» i å få til miljøforbedringer i våre vann og vassdrag. Laksen kommer ikke tilbake i tørrlagte elver. Arter som elvemuslingen som er avhengig av velfungerende økosystemer forsvinner. Vassdragenes evne til å dempe flom vil fortsatt være svekket. Badevannskvaliteten bedres ikke og reiselivet taper inntekter når vannressursene ikke er rene.

På vegne av landets 11 vannregioner

Hanne Lisa Matt
leder hovedutvalg for miljø,
innovasjon og næring
Buskerud fylkeskommune
leder vannregion Vest-Viken

Terje Damman
fylkesordfører
Vest-Agder fylkeskommune
leder vannregion Agder

Ragnhild Vassvik
fylkesvaraordfører
Finnmark fylkeskommune
leder vannregion Finnmark

